

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет географічний
Кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів

Затверджено

На засіданні кафедри ґрунтознавства і географії
ґрунтів
факультету географічного
Львівського національного університету імені Іва-
на Франка
(протокол № 01 від 30.08.2022р.)

Завідувач кафедри проф. Паньків З.П.

Силабус з навчальної дисципліни
«Оцінка ґрунтів і земель»,
що викладається в межах ОПП
«Прикладне ґрунтознавство та оцінка земель»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для магістрів
зі спеціальності 103 Науки про Землю

Львів 2022 р.

Назва курсу	Оцінка ґрунтів і земель
Адреса викладання курсу	Львів, вул.Дорошенка, 41/104
Факультет і кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів
Галузь знань, шифр і назва спеціальності	Напрямок підготовки: 10 Природничі науки Спеціальність: 103 Науки про Землю
Викладачі курсу	Паньків Зіновій Павлович, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів
Контактна інформація викладачів	zrankiv@gmail.com; zinoviy.pankiv@lnu.edu.ua; geography.lnu.edu.ua, Львів, вул. Дорошенка, 41/104
Консультації з курсу відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Skype або електронну адресу. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або телефонувати.
Сторінка курсу	geography.lnu.edu.ua
Інформація про курс	Курс «Оцінка ґрунтів і земель» є базовим у підготовці фахівці з ґрунтознавства та оцінки земель, оскільки основою збалансованого використання ґрунтів і земель у різних галузях господарства, запровадження ефективного ринку земель (купівлі-продажу, оренди, іпотеки, дарування, спадкування), в першу чергу, вимагає проведення об'єктивної оцінки засобу виробництва і предмету праці, просторового базису розміщення усіх видів господарської діяльності. Оцінка земель як науковий напрям і навчальна дисципліна є складовою частиною державного земельного кадастру та базується на принципах законності, безперервності, об'єктивності. Результати оцінки ґрунтів і земель використовуються для вирішення важливих завдань. Основою для проведення оцінки є природно-сільськогосподарське районування, адміністративно-територіальний устрій, класифікація земельних угідь та видів економічної діяльності. Теоретичні знання та практичні навички із курсу є необхідною умовою для проведення оподаткування землекористування, планування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, визначення цінності земель у складі природних ресурсів і т. д. У навчальному курсі студенти вивчають сучасне природно-сільськогосподарське районування, методики проведення бонітування ґрунтів і економічної оцінки земель, методики нормативної та експертної оцінки земель. Отож отримані знання є основою для підготовки фахівців із ґрунтознавства та оцінки земель, які є затребуваними на ринку праці.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Оцінка ґрунтів і земель» є однією з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки зі спеціальності 103 Науки про Землю для освітньої програми «Прикладне ґрунтознавство та оцінка земель» магістрів першого року навчання, яка викладається в другому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни «Оцінка ґрунтів і земель» є ознайомлення студентів із місцем земельних ресурсів у структурі природно-ресурсного потенціалу України, вивчення теоретичних і методологічних положень оцінки земель, історичних етапів проведення земельно-оціночних робіт в Україні та світі, положень та класифікаційних одиниць природно-сільськогосподарського районування України, законодавства, що регламентує проведення оціночних робіт; методик бонітування ґрунтів та економічної оцінки земель; методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського та несільськогосподарського призначення,

	<p>населених пунктів, експертної грошової оцінки земельних ділянок, використання ГІС-методів при проведенні земельно-оціночних робіт.</p> <p>У навчальному курсі ставляться такі завдання :</p> <ul style="list-style-type: none"> - набути теоретичні знання про завдання, принципи та механізми проведення оцінки ґрунтів і земель в Україні; - вивчити структуру природно-ресурсного потенціалу та місце у ній ґрунтових і земельних ресурсів; - ознайомитися із нормативно-правовими актами, що регламентують проведення земельно-оціночних робіт; - вивчити чинні методики оцінки земель в Україні та встановити існуючі протиріччя; - вивчити теоретичні та методичні положень економічної оцінки земель та показників, що її визначають; - вивчити методичні положень нормативної грошової оцінки земельних ділянок сільськогосподарського та несільськогосподарського призначення, населених пунктів; - ознайомитися із основними положеннями експертної грошової оцінки земельних ділянок, що мають різне цільове призначення; - вивчення законів землеробства, агроекології та економіки, що впливають на результати вартісної оцінки ґрунтів і земель.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Паньків З.П. Земельні ресурси: Навчальний посібник. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 272 с. 2. Паньків З.П. Еволюція землекористування в Україні: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 188 с. 3. Паньків З. П., Наконечний Ю. І. Земельні ресурси. Практикум: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 196 с. 4. Паньків З. П., Кіт М. Г. Економічна оцінка земель: навчально-методичні вказівки до виконання практичних робіт. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 38 с. 5. Паньків З. П. Кадастр природних ресурсів: Навчально-методичні вказівки до виконання практичних робіт. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 73 с. 6. Оцінка земель : підручник / за ред.. М. Г. Ступеня. – Київ, 2014. 373 с. 6. Чорний С. Г. Оцінка якості ґрунтів : навчальний посібник. Миколаїв, 2018. 227 с. 7. Паньків З. П., Ямелинець Т. С. Нормативна грошова оцінка земель в Україні. Навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 344 с. 8. Возняк Р. П., Ступень М. Г., Гуцуляк Г. Д. Земельно-правовий процес : підручник. Львів, 2008. 327 с. 9. Панас Р. М., Маланчук М. С. Кадастр природних ресурсів : навчальний посібник. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. 436 с. 10. Нормативна та експертна грошова оцінка землі : нормативно-правові акти, коментар і роз'яснення / За ред.. М. С. Головатюка. Київ, 2007. 32 с. 11. Мартин А. Г., Осипчук С. О., Чумаченко О. М. Природно сільськогосподарське районування України: монографія. Київ, 2015. 328 с. <p>Допоміжна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Теоретичні основи державного земельного кадастру: Навчальний посібник / За ред. М. Г. Ступеня. Львів, 2003. 341 с. 13. Деякі Інституціональні аспекти земельних відносин в Україні:

	<p>Стан та напрямки вдосконалення. / За ред. С. І. Дорогенцова. Київ, 2002. 134 с.</p> <p>14. Земельний кодекс України: Коментар. Харків, 2002. 600 с.</p> <p>15. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України. Наук.-навч. посібник / За ред. Н. І. Титової. Львів, 2005. 368 с.</p> <p>16. Данилишин Б. М., Дорогунцов С. І., Міщенко В. С. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. Київ, 1999. 716 с.</p> <p>Інформаційні ресурси:</p> <p>17. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: постанова Кабінету Міністрів України № 1531 від 11.10.2002 р., станом на 16.11.2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-%D0%BF#Text</p> <p>18. Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення: постанова Кабінету Міністрів України № 831 від 16.11.2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2016-%D0%BF#Text</p> <p>19. Про оцінку земель: закон України № 1378-IV від 11.12.2003; станом на 28.06.2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять (з них 16 години лекцій і 16 години практичних занять) та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – історичні особливості земельно-оціночних робіт в Україні та світі; – законодавство України, що регламентує проведення земельно-оціночних робіт; – методичні положення та діагностичні ознаки ґрунтів при проведенні бонітування; – теоретичні та методичні положення економічної оцінки земель, оціночні показники агропромислових груп ґрунтів; – методичні положення нормативної грошової оцінки сільськогосподарських земель та населених пунктів; – методичні положення нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення; – методичні підходи та особливості експертної грошової оцінки земельних ділянок різного цільового призначення. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розраховувати бал бонітету агропромислової групи ґрунту та середньозважений бал бонітету земельної ділянки; – скласти шкали бонітування ґрунтів; – розраховувати бали часткової економічної оцінки земель за урожайністю, окупністю затрат, диференційним доходом; – проводити розрахунок нормативної грошової оцінки земельної ділянки сільськогосподарського призначення; – проводити розрахунок вартості земельних ділянок різного функціонального призначення в населеному пункті; – проводити експертну грошову оцінку земельних ділянок різного цільового призначення. <p>Soft skills:</p> <ul style="list-style-type: none"> – доносити свою думку;

	<ul style="list-style-type: none"> – управляти часом, розділяти обов’язки, співпрацювати у групі під час виконання практичних робіт; – позитивно налаштовуватися на результати роботи і контролювати процесом системно. <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН 3. Знати парадигми, теорії, концепції географії та застосовувати їх у предметній сфері відповідно до спеціалізації.</p> <p>ПРН 4. Використовувати польові та лабораторні методи для збору інформації й аналізу природно- і суспільно-географічних об’єктів і систем.</p> <p>ПРН 7. Застосовувати базові знання з фізики, хімії, геології, екології, математики, інформатики, геоінформаційних систем при вивченні географічної оболонки, окремих геосфер, суспільства.</p> <p>ПРН 9. Знати цілі сталого розвитку та пропонувати конкретні заходи для їх досягнення в Україні або регіонах.</p> <p>ПРН 11. Аналізувати земельні ресурси, особливості використання ґрунтів світу, проблеми їхньої охорони та розробляти заходи збалансованого використання ґрунтового покриву.</p> <p>ПРН 17. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, принципів академічної і професійної доброчесності, норм безпечної життєдіяльності та здорового способу життя.</p>
Ключові слова	Земельні ресурси, ґрунти, земельна рента, методики оцінки, ГІС-методи в оцінці земель.
Формат курсу	<p>Очний /заочний</p> <p><i>Очна (денна) форма</i> навчання передбачає постійний особистий контакт науково-педагогічного працівника і студента, що забезпечує надбання глибоких системних знань, стійких умінь. Студенти денної форми навчання зобов’язані відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом та своєчасно виконувати навчальні завдання згідно з робочою програмою.</p> <p><i>Заочна форма навчання</i> – це навчання, яке поєднує в собі риси самонавчання і очного навчання. Характеризується етапністю. На першому етапі відбувається отримання бази знань і методики для самостійного засвоєння навчальної інформації та формування умінь (установча сесія), на другому етапі студент-заочник самостійно засвоює навчальний матеріал, виконує заплановані індивідуальні завдання, а на третьому – проводиться безпосередня перевірка результатів навчання.</p>
Теми	Див.: Таблиця «Схема курсу»
Підсумковий контроль, форма	Письмовий залік в кінці семестру: оформляється за результатами поточної праці студентів упродовж семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань зі спеціалізованих дисциплін (Бонітування ґрунтів, Ґрунтознавство, Ґрунти України, Земельні ресурси тощо), достатніх для сприйняття категоріального апарату нового курсу, розуміння його інструментарію і методології.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Лекційна форма навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проведення лекцій з використання мультимедійного забезпечення; - пояснення та наведення прикладів практичної діяльності із лекційних тем; - дискусія, бесіда, ілюстрація, демонстрація. <p>Практичне заняття:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконання практично-розрахункових робіт, обговорення; - презентація результатів дослідження з використання мультимедійного забезпечення.

Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання мультимедійного обладнання. Для вивчення курсу достатньо володіти загально вживаними програми такими як Microsoft Office Word, Microsoft Office Excel, Microsoft Office Power Point, а також оволодіти програмним забезпеченням проектного управління - Project Management 2013.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за такими співвідношеннями: - практичні – 60 балів; - модулі – 40 балів; Підсумкова максимальна кількість балів – 100.
Питання до заліку чи екзамену.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значення земельних ресурсів у житті людського суспільства. 2. Земельна ділянка – як матеріальний об’єкт та об’єкт права. 3. Охарактеризуйте принципи оцінки земель. 4. Для вирішення яких завдань використовуються результати оцінки земель? 5. Дайте визначення земельної ренти. 6. Назвіть основні законодавчі акти, які регламентують проведення земельно-оціночних робіт. 7. Назвіть суб’єкти оціночної діяльності у сфері оцінки земель. 8. Назвіть підстави для проведення бонітування ґрунтів, економічної оцінки земель, нормативної грошової оцінки земельних ділянок. 9. Назвіть підстави для проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок. 10. Дайте визначення поняття «оцінка землі». 11. Яке завдання та значення волочної реформи? 12. Охарактеризуйте значення Йосифіканської та Францисканської метрик. 13. Як проводилася оцінка землі за «фасіями»? 14. Охарактеризуйте основні положення земельного кадастру «дефінітум». 15. Назвіть основні переваги пунктового методу оцінки земель. 16. Які особливості бонітування ґрунтів за методом Р. Різположенського? 17. Які особливості вегетаційного методу бонітування ґрунтів? 18. Назвіть основні положення «нижегородського» методу бонітування ґрунтів. 19. Охарактеризуйте сутність земельно-оціночних робіт В. Докучаєва. 20. Яке значення статистично-економічного методу оцінка земель? 21. Охарактеризуйте метод оцінки земель у США та Канаді. 22. Назвіть основні Закони України, що регламентують оцінку земель. 23. Яке значення районування території в процесі земельно-оціночних робіт? 24. Яке нормативно-правове забезпечення районування території? 25. За якими критеріями виділяються природно-сільськогосподарські зони? 26. За якими критеріями виділяються природно-сільськогосподарські провінції? 27. За якими критеріями виділяються природно-сільськогосподарські округи? 28. Назвіть основні принципи виділення природно-сільськогосподарських районів. 29. Які показники використовуються для еколого-господарської характеристики таксономічних одиниць? 30. Скільки природно-сільськогосподарських зон виділено у межах території України? 31. Скільки природно-сільськогосподарських провінцій виділено у межах території України? 32. Скільки природно-сільськогосподарських округів виділено у межах території України?

33. Скільки природно-сільськогосподарських районів виділено у межах території України?
34. Скільки природно-сільськогосподарських районів виділено у межах Львівської області?
35. Дайте визначення терміну «бонітування ґрунтів».
36. Що було основою для проведення бонітування ґрунтів у межах Української РСР?
37. Назвіть об'єкт, предмет і критерії бонітування ґрунтів.
38. Що таке «агровиробнича група ґрунтів» і скільки їх виділено в Україні?
39. Які картографічні матеріали використовуються при бонітування ґрунтів?
40. Як розрахувати загальний бал бонітету агрогрупи ґрунтів?
41. Як розрахувати середній бал бонітету земельної ділянки?
42. Яка відмінність між частковим і загальним бонітуванням ґрунтів?
43. Назвіть завдання економічної оцінки земель.
44. Назвіть подібні та відмінні ознаки бонітування ґрунтів та економічної оцінки земель.
45. Назвіть показники часткової економічної оцінки земель.
46. Назвіть показники загальної економічної оцінки земель.
47. Назвіть найбільш точний метод визначення урожайності культур і затрат праці у межах агрогрупи ґрунтів.
48. Назвіть найбільш поширений метод визначення урожайності культур і затрат праці у межах агрогрупи ґрунтів.
49. Для яких цілей використовуються результати нормативної грошової оцінки земельних ділянок?
50. У якому році затверджено методику нормативної грошової оцінки земельних ділянок сільськогосподарського призначення?
51. Які показники необхідні для розрахунку нормативної вартості агровиробничої групи ґрунтів?
52. Як розрахувати нормативну вартість земельної ділянки сільськогосподарського призначення?
53. Для яких цілей використовуються результати нормативної грошової оцінки земель населених пунктів?
54. У якому році затверджено методику нормативної грошової оцінки земель населених пунктів?
55. Як розраховуються витрати на облаштування та освоєння території населеного пункту?
56. За якими показниками проводиться економіко-планувальне зонування території населеного пункту?
57. Як розрахувати середню (базову) вартість 1 метра квадратного населеного пункту?
58. Як розраховується вартість земель різного функціонального призначення?
59. Які категорії земель входять до складу земель не сільськогосподарського призначення?
60. Які показники використовуються для визначення нормативної вартості земель не с/г призначення?
61. Яке значення терміну капіталізації для різних категорій земель?
62. Як розраховуються коефіцієнти локальних факторів міця розташування кадастрового кварталу?
63. Як розраховується коефіцієнт, що враховує вид використання земельної ділянки?
64. Як розраховується норматив рентного доходу?
65. Хто має право на проведення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів?
66. В яких випадках проводять експертну грошову оцінку земельних ділянок?
67. Назвіть методичні підходи, які використовуються при проведенні екс-

	<p>пертої грошової оцінки?</p> <p>68. У якому році були затверджені методи експертної грошової оцінки земельних ділянок?</p> <p>69. Охарактеризуйте принципи експертної грошової оцінки земельних ділянок.</p> <p>70. Назвіть фактори, що впливають на ринок нерухомості.</p> <p>71. Назвіть фактори державного регулювання, що впливають на ринок нерухомості.</p> <p>72. Назвіть соціальні фактори, що впливають на ринок нерухомості.</p> <p>73. Охарактеризуйте інформаційні джерела для проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок.</p> <p>74. Охарактеризуйте методичний підхід експертної оцінки, що базується на врахуванні витрат на земельні поліпшення.</p> <p>75. Охарактеризуйте методичний підхід експертної оцінки, що базується на капіталізації рентного доходу.</p> <p>76. Охарактеризуйте методичний підхід експертної оцінки, що базується на порівнянні цін продажу подібних земельних ділянок.</p> <p>77. Назвіть етапи проведення експертної оцінки земельних ділянок.</p> <p>78. Охарактеризуйте складові частини договору на проведення експертної оцінки земельної ділянки.</p> <p>79. Назвіть структуру акту про виконані роботи з експертної оцінки земельної ділянки.</p> <p>80. Як впливають умови продажу на вартість земельної ділянки?</p>
Опитування	Опитування студентів проводиться в письмовій, усній формі, у формі бесіди.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія,)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
ЗГІДНО з РОЗКЛАДОМ	<p>Тема 1. Характеристика земельних і ґрунтових ресурсів України. Правові основи використання ґрунтів і земель. Право власності та право користування земельними ділянками.</p> <p>Теоретико-методологічні основи оцінки земель в Україні. Законодавче регулювання земельно-оціночних робіт. Місце оцінки земель у складі земельного кадастру. Складові частини оцінки земель, об'єкти оцінки та суб'єкти оціночної діяльності.</p> <p><i>Земельний кодекс України: структура та завдання. Нормативні положення оцінки земель та їхнє значення</i></p>	Лекція	1, 2, 6, 7, 13	2 год.	В день проведення заняття
		<i>Самостійна робота</i>	1, 2, 6, 7, 13	8 год.	
	<p>Практична 1. Природно-сільськогосподарське районування України. Виділити межі природно-сільськогосподарських зон, провінцій, округів і встановити критерії їх виділення</p>	Практична	11, 14, 16.	2 год.	В день проведення заняття

	<p>Тема 2. Історичний розвиток земельно-оціночних робіт у світі та Україні. Сучасний стан оцінки земель в Україні та основні проблеми проведення земельно-оціночних робіт. Районування території при проведенні земельно-оціночних робіт. Природно-сільськогосподарське районування України. Законодавче забезпечення та методичні підходи до районування.</p> <p><i>Значення оцінки земель у функціонуванні економіки держави. Оподаткування землекористування та використання коштів.</i></p>	Лекція	1, 2, 3, 8, 9, 16	2 год.	В день проведення заняття
		<i>Самостійна робота</i>	1, 2, 3, 8, 9, 16	8 год.	
	<p>Практична 2. Внутрішньо-обласне природно-сільськогосподарське районування: принципи та критерії виділення районів. Виділити межі ПСР Львівської області, проаналізувати чинники виділення та структуру агровиробничих груп ґрунтів.</p>	Практична	11, 14, 16.	2 год.	В день проведення заняття
	<p>Тема 3. Теоретичні та методичні положення бонітування ґрунтів. Завдання бонітування. Критерії бонітування та діагностичні ознаки ґрунтів. Складання та перевірка шкал бонітування ґрунтів.</p> <p><i>Історичні етапи розвитку оцінки ґрунтів за природними властивостями. Бонітування ґрунтів на території України.</i></p>	Лекція	6, 8, 9	2 год.	В день проведення заняття
		<i>Самостійна робота.</i>	6, 8, 9	8 год.	
	<p>Практична 3. Розрахунок середніх показників економічної оцінки земель на кращих і гірших землях земельно-оціночного району із врахуванням структури посівних площ.</p>	Практична	4, 6, 9.	2 год.	В день проведення заняття
	<p>Тема 4. Загальні положення та завдання економічної оцінки земель. Теоретичні та методичні положення економічної оцінки земель. Критерії та показники часткової та загальної економічної оцінки земель. Визначення оціночних показників агрогруп ґрунтів і складання шкал оцінки.</p> <p><i>Вихідна інформація для проведення земельно-оціночних робіт, методи отримання та опрацювання. Перспективи земельно-оціночних робіт в умовах децентралізації.</i></p>	Лекція	4, 6, 9	2 год.	В день проведення заняття
		<i>Самостійна робота.</i>	4, 6, 9	8 год.	
	<p>Практична 4. Складання часткових шкал економічної оцінки земель. Розрахунок бальної оцінки земель за урожайністю, окупністю затрат і диференційним доходом.</p>	Практична	4, 9	2 год.	В день проведення заняття
	<p>Тема 5. Нормативна грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення: завдання та методичні, правові аспекти. Нормативна грошова оцінка агровиробничих груп ґрунтів та окремої земельної ділянки сільськогосподарського призначення.</p> <p><i>Діагностичні критерії земель с/г призначення та їхні переважачі напрями використання. Нормативна грошова оцінка в умовах ринку землі.</i></p>	Лекція	6, 7, 9, 18	2 год.	В день проведення заняття
		<i>Самостійна робота.</i>	6, 7, 9, 18	8 год.	

	Практична 5. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки с/г призначення. Провести розрахунок земельної ділянки із врахуванням структури земельних угідь та бальної оцінки ґрунтів.	Практична	7, 18	2 год.	В день проведення заняття
	Тема 6. Нормативна грошова оцінка земель населених пунктів: методичні та правові аспекти. Розрахунок базової вартості земель населеного пункту. Грошова оцінка земель різного цільового призначення. <i>Землі населених пунктів України: виділення меж і склад. Цільове призначення земель. Правові аспекти регулювання використання земель у населених пунктах.</i>	Лекція <i>Самостійна робота.</i>	6, 7, 9, 18 6, 7, 9, 18	2 год. 6 год.	В день проведення заняття
	Практична 6. Нормативна грошова оцінка земель населених пунктів. Розрахувати базову вартість земель окремого населеного пункту.	Практична	7, 18.	2 год.	В день проведення заняття
	Тема 7. Нормативна грошова оцінка земельних ділянок не с/г призначення: методичні та правові аспекти. Розрахунок вартості земельних ділянок різного цільового призначення. <i>Структура земель не с/г призначення, правові аспекти їх використання. Повноваження органів у використанні цієї категорії земель.</i>	Лекція <i>Самостійна робота.</i>	6, 7, 9, 18 6, 7, 9, 18	2 год. 6 год.	В день проведення заняття
	Практична 7. Нормативна грошова оцінка земельних ділянок не с/г призначення. Розрахувати вартість земельних ділянок наданих для потреб природоохоронного та рекреаційного призначення.	Практична	7, 18.	2 год.	В день проведення заняття
	Тема 8. Експертна грошова оцінка земельних ділянок. Принципи та методичні підходи до експертної грошової оцінки. Експертна грошова оцінка земельних ділянок різного цільового призначення. Підготовка та перепідготовка фахівців у галузі оцінки земель. Вимоги до навчальних закладів і фахівців. Ліцензування оціночної діяльності в Україні. Використання ГІС-методів в оціночній діяльності. <i>Методи та процедура проведення експертної грошової оцінки земель. Законодавство у галузі експертної оцінки земель.</i>	Лекція <i>Самостійна робота.</i>	7, 17, 19 7, 17, 19	2 год. 6 год.	В день проведення заняття
	Практична 8. Нормативна грошова оцінка земельних ділянок не с/г призначення. Розрахувати вартість земельних ділянок наданих для потреб лісового та водного призначення.	Практична	7, 18	2 год.	В день проведення заняття